

NÄMNDPLAN 2016

Socialnämnden

2015-10-21

tyresö kommun

Strategiska målområden och mål

VISION	STRATEGISKA MÅLOMRÅDEN	KOMMUNENS MÅL	SOCIALNÄMNDENS MÅL
Tyresös vision	Livskvalitet - den attraktiva kommunen	Tyresö är en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner	
		Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner	
	Medborgarfokus - varje Tyresöbo i centrum	Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen	ÄO: Andelen brukare som är nöjda eller mycket nöjda inom hemtjänst och särskilt boende är minst 90 % enligt socialstyrelsens årliga nationella undersökning
		Tyresöborna kan påverka kommunens verksamhet	
	Blomstrande näringsliv	Tyresö hör till de 25 bästa kommunerna i Sverige när det gäller företagsklimat	
		Tyresös företagare är nöjda med den service och det bemötande de får i kommunen	
		Arbetslösheten i Tyresö är bland de lägsta i regionen och sysselsättningsgraden hög	
	God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter	Årets resultat, i den reguljära verksamheten, uppgår till minst två procent av skatteintäkter och statsbidrag	
		Investeringar i den skattefinansierade verksamheten finansieras via kassaflöde från den löpande verksamheten	
		Varje verksamhet ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska	IFO, FH, ÄO: Verksamheten bedrivs inom ramen för tilldelade resurser
	Attraktiv arbetsgivare	Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare	IFO, FH, ÄO: Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare
		Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent	
Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål			

Nämndplan

Innehållsförteckning

1	Inledning och allmänna förutsättningar.....	5
1.1	Uppdraget.....	5
1.2	Målstyrningsprocessen	5
1.3	Vision för Tyresö kommun 2030	6
1.4	Strategiska målområden	7
2	Socialnämnden med verksamhetsområden	10
2.1	Verksamhetsområde 4 - Individ- och familjeomsorgen	12
2.1.1	Verksamhet och syfte.....	12
2.1.2	Verksamhetens inriktning	12
2.1.3	Omvärldsanalys för verksamhetsområdet	12
2.1.4	Strategiska mål för verksamhetsområdet.....	16
2.1.5	Särskilda uppdrag.....	16
2.1.6	Konkurrensutsättning av kommunal verksamhet	17
2.1.7	Ekonomi	17
2.1.8	Indikatorer	18
2.1.9	Verksamhetsspecifika kvalitetsgarantier/värdighetsgarantier.....	18
2.2	Verksamhetsområde 5 - Omsorg om personer med funktionsnedsättning.....	19
2.2.1	Verksamhet och syfte.....	19
2.2.2	Verksamhetens inriktning	19
2.2.3	Omvärldsanalys för verksamhetsområdet	19
2.2.4	Strategiska mål för verksamhetsområdet.....	21
2.2.5	Särskilda uppdrag.....	21
2.2.6	Konkurrensutsättning av kommunal verksamhet	22
2.2.7	Ekonomi	22
2.2.8	Indikatorer	24
2.2.9	Verksamhetsspecifika kvalitetsgarantier/värdighetsgarantier.....	24
2.3	Verksamhetsområde 6 - Äldreomsorgen.....	25
2.3.1	Verksamhet och syfte.....	25
2.3.2	Verksamhetens inriktning	25
2.3.3	Omvärldsanalys för verksamhetsområdet	25
2.3.4	Strategiska mål för verksamhetsområdet.....	27
2.3.5	Särskilda uppdrag.....	27
2.3.6	Konkurrensutsättning av kommunal verksamhet	27
2.3.7	Ekonomi	28
2.3.8	Taxor och avgifter	30
2.3.9	Indikatorer	30

2.3.10	Verksamhetsspecifika kvalitetsgarantier/värdighetsgarantier.....	30
3	Program för uppföljning av privata och kommunala utförare.....	31
4	Uppföljning, internkontroll och kommunikation.....	33
4.1	Uppföljning av mål, ekonomi och kvalitetsgarantier.....	33
4.2	Årshjulet	33
4.3	Riskhantering och intern kontroll	34
4.4	Kommunikation	34
4.5	Styrande planer och policys	35

Bilagor

Bilaga 1- Indikatorer, Bilaga 2 – Kvalitetsgarantier/Värdighetsgarantier, Bilaga 3 – Riskhantering och internkontroll, Bilaga 4 – Kommunikationsplan, Bilaga 5 – Styrande planer och policys

1 Inledning och allmänna förutsättningar

1.1 Uppdraget

Kommunens uppdrag är att erbjuda service och tjänster av god kvalitet till kommunens invånare, för deras olika skeden i livet. Inom kommunen ska vi säkerställa att vi har en helhetssyn, medborgarfokus och att vi arbetar långsiktigt. För att kommunens resurser ska utnyttjas effektivt och ge högsta möjliga kvalitet är det också viktigt att medarbetare på alla nivåer inom kommunen involveras och är delaktiga i kvalitetsarbetet.

Vi har en gemensam vision och strategiska målområden som ledstjärnor för allt arbete inom Tyresö kommun. Utifrån dessa kommunicerar vi även kommunens mål och strategier till medborgarna.

Kommunplanen beslutas av kommunfullmäktige och beskriver målen och inriktningen för perioden 2015–2018. I kommunplanen anges den gemensamma visionen och mål inom fem strategiska målområden. Dessa fastställs för hela mandatperioden. I planen anges också inriktningen för vart och ett av de 21 verksamhetsområdena. Varje avsnitt om respektive verksamhetsområde inleds även med en beskrivning av verksamhetens innehåll och syfte. Dessutom anges ett antal särskilda uppdrag till nämnderna.

Tyresö kommun arbetar med styrning, planering och uppföljning av kommunens arbete. Detta syftar till att ge Tyresöborna största möjliga nytta för skattepengarna. Målstyrningen i kommunen sker i allt väsentligt enligt den styrprocess som godkändes av kommunfullmäktige den 14 april 2011. Förutsättningarna för kommunens planering uppdateras årligen, och en ny ekonomisk plan fastställs av fullmäktige. Denna kommunplan bygger på de ekonomiska och demografiska förutsättningar som var kända 30 april 2015.

Målen och de ekonomiska ramarna baseras på den omvärldsanalys som tagits fram i samverkan mellan nämnder, förvaltningar, råd och fackliga organisationer. Anslagsfördelningen och de särskilda uppdragen till verksamhetsområdena omprövas varje år utifrån bland annat förändrade ekonomiska och demografiska förhållanden.

1.2 Målstyrningsprocessen

För att kommunens vision ska kunna förverkligas krävs att hela organisationen arbetar mot de angivna målen. Målstyrningsprocessen är ett stöd i detta arbete med att uppfylla kommunens uppdrag och mål.

[Kommunfullmäktige](#)

Kommunfullmäktige fastställer vision och mål inom fem prioriterade strategiska målområden. De anger även inriktning och anslagsfördelning för varje verksamhetsområde. Fullmäktige har också möjlighet att ge särskilda uppdrag till nämnderna. De strategiska målen formuleras så att de är nedbrytbara på nämndnivå. Uppdragen till nämnderna kan beskrivas som åtaganden som omfattar specifika och avgränsade aktiviteter eller insatser som antingen är tidsatta eller ska genomföras under mandatperioden.

[Nämnderna](#)

Nämnderna formulerar mål utifrån de strategiska mål som kommunfullmäktige fastställer ska gälla för varje verksamhetsområde. Dessa fastställs för ett år i taget. Nämnderna har även möjlighet att ge särskilda uppdrag till förvaltningarna. I nämndplanerna fastställs kvalitetsgarantier för verksamhetsområdet.

Enheterna bidrar genom aktiviteter

Enheterna formulerar aktiviteter som ska bidra till att nämndens mål och kvalitetsgarantier uppfylls samt till att eventuella uppdrag genomförs. Enheterna har möjlighet att formulera egna mål inom ramen för enhetens uppdrag och kommunens vision och övergripande mål.

Uppföljning är viktigt i målprocessen

Samtliga mål ska följas upp med hjälp av indikatorer, till exempel verksamhetsmätt och nyckeltal. Indikatorerna följs med varierande frekvens beroende på de resultat som finns tillgängliga. Uppföljning med analys är en viktig del i processen och beskrivs närmare i avsnittet ”Uppföljning, internkontroll och kommunikation”.

Målstyrningsprocessen

1.3 Vision för Tyresö kommun 2030

I Tyresö bor nu drygt 60 000 invånare, och det finns en stark känsla för hemkommunen i Tyresö. Kommunens läge med närhet till naturen, skärgården, storstaden och en expansiv arbetsmarknad bidrar till den positiva utvecklingen. Den långsiktiga stadsbyggnadsplaneringen och genomtänkta markanvändningen är en del i framgången. Det har skapat ett Tyresö där livskvalitet står i främsta rummet. God ekonomisk hushållning, effektiva verksamheter och medveten uthållig prioritering av viktiga kärnverksamheter placerar Tyresö i framkant när det gäller resultat och kvalitet.

Tack vare en målmedveten satsning på skolan och kunskap har utbildningsnivån höjts markant. Förskolan och grundskolan har ett särskilt fokus på att se varje individ och låta varje barn utvecklas utifrån sin potential. Utvecklingen har gått från ”en skola för alla” till ”en skola för var och en” där varje elev lotsas fram till att nå utbildningsmålen. Det finns en stor mångfald av alternativ i förskolan och skolan i Tyresö. Inom gymnasieutbildningen finns ett brett utbud och en stor valfrihet i hela regionen. Detta utbud präglas av kvalitet och konkurrenskraft tack vare kommunens profilering mot entreprenörskap och närkontakt med näringsliv och arbetsmarknad. Tyresö är nu sedan flera år en av Sveriges bästa skolkommuner.

Tyresö är en välmående kommun med små sociala problem. Detta är en konsekvens av en ökad självförsörjning, låg arbetslöshet och rätt prioriteringar inom välfärdens kärna. Äldreomsorgen har prioriterats särskilt och är väl anpassad till de äldres behov och efterfrågan. Omsorgen präglas av mångfald och ger goda möjligheter till inflytande, valfrihet och självbestämmande. Det finns en variation av boendeformer för äldre i alla delar av kommunen.

Tyresö är känt för sitt framgångsrika föreningsliv. Barn och ungdomar står i fokus med en stor bredd på utbudet. Tyresö har även år efter år legat i toppen när företagsklimatet rankas. Med ett rikt och differentierat näringsliv med många småföretagare är Tyresö något av ett ”Stockholms Gnosjö”. God planering har möjliggjort nya företag och arbetsplatser i Tyresö inom en rad olika områden, vilket har stärkt serviceutbudet i kommunens olika delar. Skrubbaområdet har numera mängder av arbetsplatser.

Antalet besökande turister i kommunen har ökat bland annat genom att övernattningsmöjligheterna har blivit fler och genom att Tyresö slott och park fyllts med aktivitet.

Kommunens ekonomi är stabil och i bra balans. God hushållning med våra gemensamma resurser, effektivitet, nytänkande och goda medarbetare samt ett gott samarbete med grannkommunerna, inte minst på Södertörn, är några av skälen till den goda ekonomin.

Tyresö har uppmärksammats för sina särskilda satsningar på att öka fokus på medborgarna och sätta Tyresöborna i centrum. Öppenhet, närhet och lyhördhet präglar kommunens arbete. Det har resulterat i en topposition i landet vad gäller nöjda medborgare.

I Tyresö finns en bra blandning av olika boendeformer med både bostads- och hyresrätter samt egna hem. Tyresö centrum är omtalat för satsningen på en genomtänkt förtätning där en del höga byggnader har byggts och en ökad stadsmässighet förverkligats. Trollbäcken är fortsatt en grön och lummig villastad. Där finns ett utvecklat serviceutbud, inte minst tack vare de mindre förtätningar som genomförts runt Trollbäckens centrum. Den lokala servicen är god i Tyresö Strand där Trädgårdsstaden har färdigställts. Ett nytt mindre centrum med småskalig service har tillkommit vid Trinntorp. Den varsamma omvandlingen av Östra Tyresö som har pågått under många år är färdig.

Infrastrukturen har byggts ut med fokus på framkomlighet och smidighet för olika trafikslag. Gång- och cykelvägnätet är väl utbyggt och sammanlänkat med våra grannkommuner, vilket lett till kraftigt ökat cyklande. Kollektivtrafiken fungerar bra med korta restider till såväl Stockholm som Nacka och Södertörnskommunerna genom utbyggda tvärförbindelser och även spårbunden trafik. Tvärförbindelserna inom Tyresö är goda. Det medvetna miljöarbetet och förverkligandet av åtgärderna i klimatstrategin har gett goda resultat.

1.4 Strategiska målområden

Tyresö kommuns strategiska målområden:

- Livskvalitet – den attraktiva kommunen
- Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum
- Blomstrande näringsliv
- God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter
- Attraktiv arbetsgivare

Livskvalitet – den attraktiva kommunen

Visionen om Tyresö som den mest attraktiva kommunen i Stockholmsregionen ska präglade allt arbete. Det ska vara styrande för den fysiska planeringen av kommunen. Det ska präglade den mångfald av verksamheter som bedrivs av kommunen eller finansieras via kommunen oavsett om det handlar om skola, äldreomsorg eller parkförvaltning. En genomtänkt och långsiktig stadsplanering ska möjliggöra ett Tyresö som växer och tar ansvar i Stockholmsregionen, samtidigt som Tyresös värden – närhet till naturen och stora grönområden, närhet till vatten och skärgård, närhet till storstaden och vår trygghet i vardagen – ska värnas. Det ska vara lätt att leva i Tyresö och vara Tyresöbo. Tillsammans, i dialog med alla Tyresöbor, skapar vi framtidens Tyresö, den attraktivaste kommunen där man vill leva hela livet.

Mål:

- Tyresö är en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner
- Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner

Särskilt uppdrag

1. All kommunal verksamhet, med undantag för myndighetsutövning och verksamheter som enligt lag eller beslut av kommunfullmäktige ska undantas, kan prövas för konkurrensutsättning. Det gäller såväl befintliga som nya verksamheter. Nämnderna ska eftersträva att erbjuda olika alternativ för att ge medborgarna ökad mångfald och valfrihet. Mångfald innebär bland annat olika huvudmannaskap och driftsformer. Där LOV (lagen om valfrihet) kan tillämpas ska detta prövas.

Nämnderna ska därför i sina planer (nämndplaner) årligen redovisa dels vilka verksamheter som kommer att prövas för konkurrensutsättning eller införande av valfrihetssystem, dels resultatet av tidigare beslut om nya driftsformer eller införande av valfrihetssystem. När verksamheter konkurrensutsätts ska egenregianbud inte lämnas.

2. Nämnderna ska medverka till att andelen ekologiska livsmedel uppgår till minst 30 procent.

Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum

Tyresö kommun arbetar utifrån ett medborgarperspektiv. Det innefattar hög servicekänsla, god närbarhet, gott bemötande och stor lyhördhet gentemot medborgarna – både som myndighet och serviceorganisation. Kommunen har en fristående tillsynsorganisation för att trygga kvaliteten och stimulera verksamhetsutvecklingen. Vår samordnade satsning på e-tjänster förenklar medborgarens vardag och ger en snabbare ärendehantering. Vi beaktar även tillgänglighetsaspekter för att underlätta för personer med funktionsnedsättning.

De gemensamma förhållningssätt som ska genomsyra våra kontakter med medborgarna är:

- **Medborgarperspektiv:** Tyresö kommun har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot enskilda invånare.
- **Valfrihet:** Tyresö kommun erbjuder olika alternativ för att ge medborgarna ökade valmöjligheter.
- **Respekt:** Tyresö kommun visar tolerans och respekt för den enskilde individen och människors lika värde.
- **Närhet:** Tyresö kommun ska bidra till ett samhälle där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människor själva.
- **Tillgänglighet:** Tyresö kommun ska vara tillgänglig som arbetsplats och som serviceorganisation för alla.

Mål:

- Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen
- Tyresöborna kan påverka kommunens verksamhet

Blomstrande näringsliv

Entreprenörsandan är stark i Tyresö. Kommunen främjar företagsklimatet och inbjuder till nyetableringar av företag. En nära samverkan med näringslivet är en framgångsfaktor. Genom god planering kan fler arbetsplatser och företag få utrymme att etablera sig och växa i Tyresö. Det ska vara enkelt att vara företagare och entreprenör i Tyresö – kommunens service ska vara god och snabb. Vi konkurrerar aldrig med näringslivet. Ett bra lokalt företagsklimat bidrar till hög sysselsättningsgrad och få arbetslösa.

Mål:

- Tyresö hör till de 25 bästa kommunerna i Sverige när det gäller företagsklimat.
- Tyresös företagare är nöjda med den service och det bemötande de får i kommunen.
- Arbetslösheten i Tyresö är bland de lägsta i regionen och sysselsättningsgraden hög.

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Tyresö kommun har en långsiktigt stabil ekonomi med fokus på kommande generationer. För en långsiktigt stabil ekonomi är det nödvändigt att ha vissa överskott för att möta behov av investeringar, underhåll, utbyggnad, tillväxt och kommunens pensionsåtaganden mot våra medarbetare.

Kommunens arbete präglas av effektivitet, enkelhet och ett tydligt fokus på nöjda medborgare. En strävan är att samordna resurser och se till gemensamma behov som kommunen och medarbetarna har. Tyresö kommun visar respekt för skattebetalarna – Tyresöborna – genom att

sträva efter kostnadseffektivitet och arbetsmetoder som ger bästa möjliga resultat. Den kommunala utdebiteringen ska hållas på lägsta möjliga nivå för att möjliggöra god och långsiktig hushållning i kommunen.

Mål:

- Årets resultat, i den reguljära verksamheten, uppgår till minst två procent av skatteintäkter och statsbidrag.
- Investeringar i den skattefinansierade verksamheten finansieras via kassaflöde från den löpande verksamheten.
- Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser.

Särskilt uppdrag:

Alla nämnder ska årligen se över sina taxor och avgifter i syfte att avgiftsintäkterna ska bidra till verksamheternas finansiering.

Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun präglas av en god service till medborgarna. För detta krävs motiverade och kompetenta chefer och medarbetare samt ett kreativt och gott arbetsklimat. Tyresö ska stärka sin profil som attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla kompetent personal. Tyresö erbjuder många vägar in till arbete i kommunen. Vi erbjuder stimulerande arbetsuppgifter i en utvecklande miljö, god arbetsmiljö, goda möjligheter till utveckling av karriären samt konkurrenskraftiga löner.

Mål:

- Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare.
- Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.
- Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål

Nämnderna formulerar verksamhetsmål utifrån de strategiska mål som kommunfullmäktige fastställer ska gälla för varje verksamhetsområde. Dessa fastställs för ett år i taget. Nämnderna har även möjlighet att ge särskilda uppdrag till enheterna.

2 Socialnämnden med verksamhetsområden

Socialnämndens uppdrag

Socialtjänsten är till för att invånarna i Tyresö ska få det stöd, den vård och den omsorg de behöver. Verksamheten ska vara av god kvalitet och utföras utifrån tillämpliga lagar och regler samt politiska riktlinjer. Verksamheten ska vara effektiv, ändamålsenlig och samordnad och ge största möjliga nytta för målgruppen.

Socialnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Ett utskott finns för individärenden bestående av 3 ledamöter och 3 ersättare.

Socialförvaltningen består av tre **verksamhetsområden**; individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Hela förvaltningen leds av en **förvaltningschef**. Direkt underställd förvaltningschefen finns en medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), verksamhetskontroller samt en stab bestående av utredare och administrativ personal.

Socialnämndens budget

Tabell. Sammanfattande tabell Socialnämnden

	Budget 2015	Budget 2016	Förändring i tkr	Förändring i %
Intäkter				
Anslag från Kommunfullmäktige	669 943	703 628	33 685	5,0
Taxor och avgifter	18 207	21 366	3 159	17,4
Statsbidrag	26 114	23 436	-2 678	-10,3
Övriga intäkter	36 704	39 120	2 416	6,6
Totalt intäkter	750 968	787 550	36 582	4,9
Bruttokostnader				
Individ- och Familjeomsorgen	191 959	197 142	5 183	2,7
Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	234 563	245 841	11 278	4,8
Äldreomsorgen	324 446	344 567	20 121	6,2
Totalt bruttokostnader	750 968	787 550	36 582	4,9

Notera: Från och med nämndplanen 2016 redovisas bruttokostnader i den sammanfattande tabellen per verksamhet. I föregående nämndplaner har endast nettokostnader redovisats.

Kommentarer till budget:

De av kommunfullmäktige fastställda budgetramarna för 2016 utgår från volymförändringar för individ- och familjeomsorgen samt äldreomsorgen (demografins effekter) samt en generell uppräknings motsvarande två procent för omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Utifrån politiska prioriteringar erhåller individ- och familjeomsorgen ett ramtillskott motsvarande 2 500 tkr som förstärkning avseende förebyggande arbete samt 1 400 tkr för lönekompensation.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning erhåller 2 500 tkr som tillfällig förstärkning under 2016. I samband med kommunens övertagande av hälso- och sjukvårdsinsatser i LSS-boende och daglig verksamhet från Landstinget tillförs Omsorgen för personer med funktionsnedsättning 3 600 tkr genom skatteväxling.

Verksamhetsområdenas budget redovisas i detalj under respektive avsnitt nedan.

Totalt ökar Socialnämndens budgetram med 33 657 tkr eller 5,0 procent.

Förvaltningsgemensamma kostnader

Tabell. Fördelning förvaltningsgemensamma kostnader

Verksamhetsområde	Budget 2015	Budget 2016	Förändring i tkr
Individ- och familjeomsorgen	4 495	6 863	2 368
Omsorgen om personer med funktionsnedsättning	12 888	9 846	-3 042
Äldreomsorgen	12 588	13 128	540
TOTAL	29 971	29 837	-134

Förvaltningsgemensamma kostnader består dels av socialförvaltningens andel/avgift för den basservice som förvaltningen erhåller från konsult- och servicekontoret (KSK) bland annat i form av vaktmästeri, redovisningstjänster och IT dels av socialförvaltningens egna centrala administration och ledning såsom kostnader för stab, förvaltningschef och politisk nämnd.

Noteras bör att fördelningsnyckeln avseende förvaltningsgemensamma kostnader har förändrats vilket medför ökad andel för Individ- och familjeomsorgen och Äldreomsorgen och minskad kostnad för Omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Den procentuella fördelningen motsvarar respektive verksamhetsområdes andel av det totala anslaget för socialnämnden vilket bedöms som mera rättvisande än tidigare fördelningsmodell.

2.1 Verksamhetsområde 4 - Individ- och familjeomsorgen

2.1.1 Verksamhet och syfte

Verksamhetens syfte är att vara ett skydds nät och en garanti för att de som bor eller vistas i kommunen får den hjälp och det stöd de behöver för att kunna leva i ekonomisk och social trygghet. Biståndet utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Individ- och familjeomsorgen omfattar såväl allmänt förebyggande som individuellt inriktade insatser för barn, ungdomar och vuxna. Insatserna kan gälla exempelvis

- ekonomiskt bistånd
- familjerådgivning
- missbruksvård
- insatser för barn och ungdom
- mottagande av ensamkommande flyktingbarn
- stödboende
- förebyggande insatser
- anhörigstöd

2.1.2 Verksamhetens inriktning

Visionen för Tyresö är att bli den mest attraktiva kommunen i regionen att bo och leva i. Vi vill att detta omfattar alla Tyresöbor. Kommunen ska erbjuda olika typer av stöd till den som inte upplever sig klara sin livssituation ekonomiskt eller socialt.

Tidiga insatser ger bättre förutsättningar för en stabil livssituation. Därför ska det finnas ett utbud av evidensbaserade stödinsatser som inte kräver utredning eller biståndsbeslut med målet att stärka den enskildes självständighet. Tillsammans med andra förekommande aktörer och huvudmän sätter vi individens bästa i fokus.

Det personliga ansvaret för egen försörjning är en grundläggande skyldighet. Utgångspunkten för ekonomiskt bistånd ska därför vara att försörjningsstöd är av tillfällig art. Genom tidig myndighetssamverkan ges rätt stöd för att den enskilde ska komma ut i egen försörjning.

Barnperspektivet ska genomsyra allt som görs, eftersom barns rättighet till en trygg uppväxt är vårt viktigaste uppdrag. Där psykiskt eller fysiskt våld förekommer ska insatser sättas in omedelbart.

Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland stöd för att orka med. För en del personer handlar det om att få hjälp med insatser som den närstående behöver. För andra handlar det om att de behöver få information eller utbildning om den närståendes behov.

2.1.3 Omvärldsanalys för verksamhetsområdet

Nedan presenteras kortfattat ett antal faktorer som direkt eller indirekt kan komma att påverka individ- och familjeomsorgens verksamheter.

Demografi

Befolkningen ökar i Sverige, i Stockholms län och i Tyresö kommun. Vi lever längre, det föds fler barn och vi har en ökad invandring. Den 31 december 2014 uppgick befolkningen i Tyresö till 45 390 invånare, en ökning från 2013 med drygt 1100 personer vilket är den största folkökningen i Tyresö sedan 1970. Befolkningsökningen i Tyresö 2014 var större än prognosticerat. Bland annat blev det fler barn i förskoleåldern beroende på en stor inflyttning av barnfamiljer.

De demografiska förändringarna kommer att innebära ökade behov inom Individ- och familjeomsorgens många verksamheter. Ökad individualisering kommer också att få betydelse för verksamheterna. Den kraftiga tillväxten i regionen ställer fortsatt höga krav på bostadsbyggandet. Det planeras för fler bostäder i länet jämfört med föregående år men bristen är fortsatt mycket stor.

Sysstättning och konjunktur

Arbetsförmedlingens prognos pekar på att sysstättningen kommer öka inom de närmaste två åren. Andelen inskrivna arbetslösa inom grupper med svag ställning på arbetsmarknaden väntas nå 75 procent av samtliga inskrivna arbetslösa vid slutet av 2016. Med svag ställning menas arbetslösa utomeuropeiskt födda, arbetslösa 55-64 år, arbetslösa med funktionsnedsättning och arbetslösa med högst förgymnasial utbildning. Ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen påverkas av konjunkturutvecklingen, tillgången till arbete och utformningen av trygghetssystemen

Ensamkommande barn

Sedan en lagändring under 2014 har Migrationsverket utökade möjligheter att anvisa kommuner boendeplatser för ensamkommande barn. Genom lagändringen kan alla kommuner anvisas för att ta emot ensamkommande barn oavsett om kommunen har en överenskommelse med Migrationsverket om mottagande eller inte. En kommun kan inte överklaga ett beslut om anvisning.

Enligt Migrationsverkets prognos, från juli 2015, görs bedömningen att ca 11 000 ensamkommande barn kommer att söka asyl i Sverige under 2016. Det innebär en kraftig uppräkning i förhållande till tidigare prognoser. Av den preliminära beräkningen av behovet av asylplatser som Migrationsverket lämnade till Länsstyrelserna framgår att behovet beräknas uppgå till minst dubbelt så många platser 2016 jämfört med 2015. Av de preliminära fördelningstalen för 2016, enligt samma prognos, tilldelas Tyresö 42 ensamkommande barn (enligt avtal för 2015 uppgick antalet till 24). En ny prognos kommer att lämnas den 22 oktober.

Betänkande om arbetslöshet och ekonomiskt bistånd, SOU 2015:44

En utredare har från regeringen haft i uppdrag att utreda och föreslå hur stöd och krav avseende arbetslösa personer som tar emot ekonomiskt bistånd kan utvecklas. Betänkandet ”Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd, lämnades till regeringen den 15 april 2015. I betänkandet finns förslag på en ny bestämmelse i socialtjänstlagen, SoL, i vilken det förtydligas vilka krav som kan ställas på en arbetslös person som ansöker om försörjningsstöd.

Överenskommelse om lokal samverkan med Stockholms läns landsting om barn och ungdomar i behov av särskilt stöd

Antalet barn och unga med psykisk ohälsa och eller funktionsnedsättning och samtidig social problematik är ökande. Allt fler barn och unga med psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning utreds också inom Individ- och familjeomsorgen vilket ställer krav på nya och mer flexibla lösningar för att möta deras behov.

Det ställs större krav på samverkan mellan hälso- och sjukvården och skolan. En överenskommelse mellan Tyresö kommun och Stockholms läns landsting om lokal samverkan kring barn och ungdomar i behov av särskilt stöd tecknades under 2014 och följs regelbundet upp vid gemensamma möten.

Föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relation, SOFS 2014:4

Sedan 2014 är socialnämnden, enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) ”Våld i nära relationer”, skyldig att utan dröjsmål inleda en utredning om nämnden får kännedom om att ett barn kan ha utsatts för våld eller andra övergrepp av närstående eller bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot en närstående. Socialnämnden ska också bedöma risken för att barnet kommer att utsättas för eller bevittna ytterligare våld. Den nya föreskriften har medfört ett ökat antal utredningar.

Betänkande om våld i nära relationer, SOU 2014:49

Den nationella samordnaren överlämnade under 2014 betänkandet ”Våld i nära relationer – en folkhälsofråga” (SOU 2014:49) till regeringen. Betänkandet innehåller vissa förslag om lagändringar. Det innehåller också ett stort antal förslag, råd och uppmaningar om hur samhällets insatser mot våld i nära relationer kan utvecklas. Bland annat föreslås:

- att det i varje kommun bör inrättas en *operativ arbetsgrupp* mot våld i nära relationer, i vilken myndigheter ska samverka
- att *särskilda lotsar* och *barnlotsar* inom socialtjänsten bör hålla ihop insatser för personer och barn som utsatts för våld i nära relation
- att kommunernas ansvar för *skyddat boende för våldsutsatta* ska regleras i socialtjänstlagen samt att det ska krävas tillstånd för att driva skyddat boende
- att socialnämnden efter att ha avslutat en utredning ska ha möjlighet att *följa upp barnets situation* i upp till sex månader samt att kommunala mobila resursteam föreslås som ett offensivt stöd i arbetet på förskolan för de familjer som har behov av det
- inrättande av ett *nationellt kunskapscenter* på Socialstyrelsen om våld och övergrepp mot barn och att Inspektionen för vård och omsorg, IVO, ska uppdras att göra löpande tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våldsutsatta barn.
- att *större fokus riktas mot våldsutövaren*, både kring repressiva och förebyggande insatser. Bland annat föreslås att socialnämnden ska erbjuda tillfälligt boende för våldsutövaren samt ge stöd och hjälp för att de som utövar våld mot närstående ska förändra sitt beteende.

Regeringen gav därefter Socialstyrelsen i uppdrag att inventera rutiner, riktlinjer och andra dokument samt utvärdera om de befintliga dokumenten är adekvata och tillräckliga för socialtjänstens ansvar när det gäller stöd och hjälp till personer som har utsatts för våld i nära relationer.

Påföljdsutredningen

Regeringen lämnade 2014 propositionen ”Tydligare reaktioner på ungas brottslighet” (prop. 2014/15:25) till riksdagen. Syftet är att påföljderna för unga som begår brott ska vara tydliga och konsekventa för att i högre grad bidra till att motverka brott och återfall. För att förbättra samarbetet kring unga lagöverträdare har riksdagen därefter beslutat:

- en *lagreglerad samverkan* för kommuner och de myndigheter som handlägger ärenden om unga lagöverträdare
- *förstärkningar av insatserna* efter verkställigheten av sluten ungdomsvård i syfte att uppnå en mer enhetlig tillämpning av påföljden ungdomsvård
- att *verkställigheten av ungdomstjänst* som huvudregel ska inledas inom två månader från det att domen vunnit laga kraft i syfte att konsekvenserna av brottet blir tydligare för den unge ju kortare tid som går från det att brottet begicks tills påföljden verkställs

- att det *inte längre ska krävas att den unge samtycker* för att ungdomstjänst ska kunna väljas som påföljd
- att åtalsunderlåtelse för unga ska benämnas *straffvarning* för att tydliggöra att det är fråga om en reaktion på brott och en varning om att en mer ingripande påföljd kan komma att dömas ut.

Utredningen om tvångsvård för barn och unga

Regeringen gav 2012 en särskild utredare i uppdrag att se över lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Utredaren ska analysera behovet av förändringar och förtydliganden av regelverket. Vissa frågor som berör socialtjänstlagen, SoL, ingår också i uppdraget. Syftet med utredningen är att ytterligare stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga som tvångsvårdas enligt LVU samt att bidra till kvalitetsutveckling inom den sociala barn- och ungdomsvården, med särskilt fokus på tvångsvård.

Under 2013 kompletterades utredningens uppdrag till att omfatta en översyn av olika former av placeringsalternativ för barns och ungas boende, vård och fostran enligt SoL och LVU samt att lämna förslag till fler alternativ än vad som finns i dag. I februari 2014 lämnades delbetänkandet ”Boende utanför det egna hemmet – placeringsformer för barn och unga” (SOU 2014:3). Uppdraget kompletterades ytterligare under 2014.

Nationell samordnare för den sociala barn- och ungdomsvården

Regeringen har tillsatt en nationell samordnare som i dialog med ett antal kommuner ska stärka och stödja socialtjänsten i deras arbete med den sociala barn- och ungdomsvården. Ett mål med dialogerna är att ge inspiration och stimulera till att tänka nytt i det praktiska arbetet. I den nationella samordnarens plan ingår bland annat att besöka minst 50 kommuner (varav Tyresö är en) av varierande storlek och med en geografisk spridning.

Under våren 2015 har en första nationell dialog genomförts där representanter från kommuner, myndigheter, organisationer och aktörer inom den sociala barn- och ungdomsvården diskuterade bland annat förutsättningarna för en bra och likvärdig introduktion i yrkesrollen som socialsekreterare. De tog också upp frågan om vad som krävs för att utveckla och behålla kompetens och stabilitet hos socialsekreterare och arbetsledare. Vidare diskuteras frågan om olika aktörers roller och ansvar i utvecklingsarbetet.

Den sociala barn- och ungdomsvården är ett prioriterat område för regeringen och den nationella samordnaren kommer att återkoppla erfarenheterna till barn-, äldre och jämställdhetsministern var tredje månad. Uppdraget sträcker sig från november 2014 till och med april 2017. Arbetet ska ske i samarbete med en rad olika aktörer, såsom Sveriges Kommuner och Landsting, Socialstyrelsen m.fl.

Missbruk

UBÅT (Uppföljning av Beviljade Åtgärder) är en metod som utvecklats vid institutionen för psykologi, Umeå universitet för att utvärdera och beskriva åtgärder för klienter i missbruksvård. Resultaten från UBÅT visar att missbruk och psykiska problem har ökat över tid (åren 2008-2014). Tungt missbruk av alkohol, narkotika och svår psykisk problematik visar en tydlig ökning. Vidare visar resultaten att narkotikamissbruket har ökat mest medan klienter med avgränsade alkoholproblem har minskat. Dämpande preparat och cannabis är de vanligaste narkotiska preparaten och användningen av båda dessa har ökat under perioden. Tyresö har anslutit sig till detta forskningsprojekt

Prememoria om spelmissbruk

Socialdepartementet har i en promemoria lämnat förslag och överväganden som ska motverka spelmissbruk gällande spel om pengar och minska de skadliga effekterna av överdrivet spelande. I promemorian föreslås bland annat att kommunerna får ett tydligare ansvar för att förebygga spelmissbruk. Det bör ske genom att socialnämndens ansvar för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra substanser utvidgas till att även omfatta spel om pengar.

2.1.4 Strategiska mål för verksamhetsområdet

De övergripande strategiska målen/målformuleringarna redovisas under Avsnitt 1. Här nedan anges de mål som socialnämnden särskilt fokuserat kring inom respektive strategiområde för verksamhetsområdet.

I bilaga 1 återfinns en förteckning över samtliga indikatorer per strategiskt målområde som ska följas upp under året.

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Strategiskt mål

- Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Verksamhetsmål

- *Verksamheten ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser*

Attraktiv arbetsgivare

Strategiskt mål

- Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare.

Verksamhetsmål

- *Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare*

2.1.5 Särskilda uppdrag

De särskilda uppdragen för individ- och familjeomsorgen under mandatperioden innebär att:

- *Fortsätta öka självförsörjningsgraden*
- *Tillsammans med nämnderna BUN och GAN besluta om vilket förebyggande arbete och tidiga insatser som Tyresö kommunska erbjuda samt säkerställa uppföljning och kvalitetsmätning av insatserna*
- *Gemensamt med nämnderna BUN och GAN utveckla stödet till barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och deras familjer. Målsättningen är att kunna ge rätt stöd på hemmaplan.*
- *Gemensamt mellan nämnderna BUN, SN och GAN skapa en samordnande funktion för flyktingmottagandet. Boendelösningar, återsökning av statsbidrag och samverkan med ideella krafter är exempel på aktiviteter som behöver samordnas.*
- *Ta fram en omvärldsanalys som bland annat innehåller en behovsplan för verksamhetsområdet för 2016-2020 och som presenteras på nämnden i mars.*
- *Fortsätta att utveckla projektet "En väg in och många vägar till arbete, studier och egen försörjning"*
- *Genomlys behovet av boendeplatser i alla kommundelar*

2.1.6 Konkurrensutsättning av kommunal verksamhet

Individ- och familjeomsorgen kommer från och med 2016 att bestå huvudsakligen av myndighetsutövande verksamhet som inte kan konkurransutsättas. Hästskons stöd- och boendenhet för personer med psykisk funktionsnedsättning förs från årsskiftet 2015/2016 över till verksamhet inom egen regi. Detsamma gäller resursenheten som ger insatser till barn och familjer. Under 2016 kommer dessa verksamheter att behöva anpassas till en prestationsbaserad ersättning istället för att vara anslagsfinansierade. Frågan om konkurransutsättning är inte aktuell under 2016.

2.1.7 Ekonomi

Sammanfattande budget för verksamhetsområdet 2016

Budgetramen för 2016 ökar med 8 016 tkr netto. Ökningen består av demografisk uppräknings motsvarande 4 500 tkr samt en tillfällig förstärkning under 2016 motsvarande 3 600 tkr.

Tabell. Sammanfattande tabell per verksamhet - IFO

Tkr	Budget 2015	Budget 2016	Förändring i tkr	Förändring i %
Intäkter				
Anslag från Kommunfullmäktige	154 180	162 196	8 016	5,2
Taxor och avgifter	850	500	-350	-41,2
Statsbidrag*	26 114	23 436	-2 678	-10,3
Övriga intäkter	10 815	11 010	195	1,8
Totalt intäkter	191 959	197 142	5 183	2,7
Nettokostnader				
Avdelningsledning	18 376	13 697	-4 679	-25,5
Försörjningsstöd	30 592	35 005	4 413	14,4
Familjeenheten	41 437	41 406	-31	-0,1
Barn- och Ungdomsenheten	40 356	39 444	-912	-2,3
Ensamkommande PUT/Asyl	10 566	14 383	3 817	36,1
Vuxenenheten	26 876	30 467	3 591	13,4
Resursenheten	10 547	6 724	-3 823	-36,2
Hästskon	13 209	16 016	2 807	21,3
Totalt nettokostnader	191 959	197 142	5 183	2,7

Notera: Från och med nämndplanen 2016 redovisas bruttokostnader i den sammanfattande tabellen per verksamhet. I föregående nämndplaner har endast nettokostnader redovisats.

Kommentarer till budget:

Underskottet för 2016 beräknas till -3 400 tkr i den nuvarande organisatoriska modellen. Under året kommer den nya organisationen med tydlig uppdelning på myndighet och verksamhet i kommunal regi att genomföras fullt ut vilket också bedöms kunna bidra till effektiviseringsmöjligheter, i bästa fall motsvarande det nämnda underskottet. De enheter som helt eller delvis överförs från myndighet till ren utförarverksamhet avser Hästskon och

resursenheten. Det beräknade underskottet har i nämndplanen lagts på resursenheten och kommer att fördelas så snart organisationsförändringen är genomförd.

Utbetalt ekonomiskt bistånd beräknas bli något över årets förväntade utfall och innebär en ökning med 2 800 tkr i förhållande till 2015 års budget. Totalt budgeteras 23 300 tkr för ekonomiskt bistånd. Antalet hushåll med försörjningsstöd beräknas till 240. Normen för försörjningsstöd per familj och månad ökar från 8 000 till 8 100 kronor.

För verksamheten ensamkommande PUT/Asyl budgeteras enbart för ett avtal om totalt 32 platser för boendekedjan där 22 platser avser den utökade boendekedjan och 10 platser avser placeringar i Familjehem. För övrig verksamhet avseende ensamkommande barn läggs ingen budget då volymerna för övrig verksamhet är osäker men där intäkter och kostnader tar ut varandra.

Arbetet på Barn- och ungdomsenheten med alternativa lösningar till externa placeringar har under 2015 gett goda resultat med effektiviseringar i storleksordningen 7 000 tkr. Volymökningar hanteras i större utsträckning med hemmaplanslösningar vilket gör att budgeten för 2016 kan sänkas något.

Inom vuxenenheten förklaras kostnadsökning genom att verksamheten på Källan förts över från avdelningsledningen. Avtalet med Frälsningsarmen avseende drift av Källan uppgår till 5 000 tkr.

De 2 500 tkr som avser förstärkning förebyggande arbete är inräknad i budgeten.

Taxor och avgifter

Avgifter inom individ- och familjeomsorg

Familjerådgivning 300kr/ rådgivningstillfälle

Vistelse på stödboende för personer med missbruksproblematik. 164kr/dygn

Samtliga avgifter avser 2015 års nivåer. Avgifterna justeras i december inför nästkommande år.

2.1.8 Indikatorer

Redovisas i Bilaga 1

2.1.9 Verksamhetspecifika kvalitetsgarantier/värdighetsgarantier

De för närvarande gällande kvalitetsgarantierna finns redovisade i Bilaga 2

2.2 Verksamhetsområde 5 - Omsorg om personer med funktionsnedsättning

2.2.1 Verksamhet och syfte

Syftet med verksamheten är att skapa förutsättningar för människor med olika funktionsnedsättningar att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Stödet till personer med funktionsnedsättning är inriktat på att ge den enskilde förutsättningar att leva som andra genom att ge stöd och service som stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. För att nå dit behövs ett varierat utbud av insatser samt att stödet är anpassat till varje individs behov.

Insatserna kan bland annat gälla

- boende och boendestöd
- korttidsvistelse
- korttidstillsyn
- hemtjänst
- avlösarservice
- ledsagarservice
- kontaktpersoner
- bostadsanpassning
- daglig verksamhet
- personlig assistans
- anhörigstöd
- sysselsättning
- förebyggande insatser

2.2.2 Verksamhetens inriktning

Människor med funktionsnedsättningar har rätt till ett liv på lika villkor som andra. De hinder som en medborgare med en funktionsnedsättning begränsas av ska därför avhjälpas där så är möjligt. Alla medborgare ska ha möjligheter att välja sitt boende, ha en givande fritid och delta i arbetslivet. Därför ska valfriheten värnas för denna grupp. Stödverksamheter ska möta individen på dennes villkor med målet att stärka dennes självständighet. Där lämpliga tekniska lösningar finns ska detta vara ett alternativ som den enskilde kan välja. En bra samverkan med andra förekommande aktörer och huvudmän där individens bästa är i fokus är en självklarhet. Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland avlastning eller annat stöd för att orka med. Därför måste omsorgen vara lyhörd för deras behov och tillsammans med landstinget erbjuda det stöd som efterfrågas.

2.2.3 Omvärldsanalys för verksamhetsområdet

Nedan presenteras kortfattat ett antal faktorer som direkt eller indirekt kan komma att påverka omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

[Befolkningsutveckling](#)

Befolkningstillväxten i Tyresö kommun är fortsatt hög och är den tredje högsta i länet. Befolkningen förväntas öka med 12 procent, eller 5402 personer fram till år 2020. Detta medför ökade behov av kommunens insatser.

I slutet av år 2014 hade 0,72 procent av befolkningen i Tyresö en LSS-insats, vilket är i nivå med riket där andelen var 0,69 procent. Om andelen skulle vara konstant skulle det bo 366 personer

med LSS-insats i Tyresö år 2020. Det är 40 fler personer fler än idag. För personer med funktionsnedsättning går det dock inte att enbart utifrån befolkningsprognoser beräkna de kommande behoven ser ut. Behoven av insatser påverkas av förändringar av diagnosticering och lagstiftning. Individer med stora och komplexa behov och speciella insatser har en stor påverkan på verksamhetens kostnader. In- och utflyttningen av enskilda individer kan ha en stor inverkan.

Utveckling av insatser enligt LSS

Den officiella statistiken rörande personer med funktionsnedsättning, insatser enligt LSS år 2014, visar att det totala antalet personer med insatser enligt LSS i riket har ökat med 19 procent sedan år 2007. Ökning mellan åren 2013 till 2014 var tre procent. De vanligaste insatserna var daglig verksamhet, bostad med särskild service och kontaktperson. Det gällde även Tyresö med undantag från att korttidsvistelse, och inte kontaktperson, var den tredje vanligaste insatsen.

Den vanligaste insatsen, daglig verksamhet, är också den insats som ökar mest. I Tyresö har antal beslut om daglig verksamhet ökat med 27 procent under åren 2012 till 2014. Ökningen beror på att fler diagnosticeras inom autismspektrum eller annan neuropsykiatri, samt svårigheter för personer med dessa funktionsnedsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Införandet av valfrihet enligt LOV i oktober 2013 har inneburit att utbudet av daglig verksamhet ökat, inte minst genom att det tillkommit fler aktörer som har en mer arbetsinriktad verksamhet och som även kan skaffa praktikplatser.

I Tyresö är det fler yngre som får LSS-insatser än jämfört med riket. Av det totala antalet LSS-insatser i riket gällde 28 procent barn och ungdomar upp till 22 år. I Tyresö var motsvarande siffra 46 procent. Det är också en mindre andel över 65 år som får LSS-insatser. Andelen är fyra procent i Tyresö mot sju procent i riket. På sikt kan dock den större gruppen barn och ungdomar leda till en större ökning av insatser som bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet.

Den kraftiga ökningen av personer med LSS-insatser har inneburit ökade kostnader för kommunerna. Sveriges kommuner och landstings analys av verksamhetsområdet visar att kommunernas nettokostnad för omsorgen om personer med funktionsnedsättning har ökat med drygt 24 miljarder mellan åren 2002 till 2013. Det är den kommunala verksamhet som haft störst kostnadsökning. LSS-insatser utgör 80 procent av kostnaderna för personer med funktionsnedsättning. Den insats som står för den största delen av kommunernas kostnader för LSS är bostad med särskild service för vuxna.

Unga vuxna med psykiatrisk problematik

De senaste åren har det skett en ökning av gruppen unga vuxna med neuropsykiatrisk problematik och psykiatriska diagnoser. För denna grupp är det framför allt insatsen boendestöd som förväntas öka. Unga vuxna med aktivitetsersättning eller som saknar ersättning från sjukförsäkringen och som inte kommit ut på arbetsmarknaden ökar och behovet av anpassade arbetsplatser för målgruppen är stort.

SOU 2014:9 Utredning av assistansersättning

Assistansersättningsutredningen har genomfört en översyn av assistansersättningen i syfte att stärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatsen personlig assistans. I utredningen föreslås bland annat att nuvarande timschablon görs om till en grundschablon som även täcker kostnader vid ordinarie assistents sjukfrånvaro. Kostnaderna för

sjuklöneansvaret har uppskattats till 256 miljoner kronor, en kostnad som i dag till stor del bärs av kommunerna. Om förslaget går igenom kommer kommunernas omfattande merkostnad och administration för att ersätta sjuklönekostnader att utgå.

Utbildning

I mars 2014 tog Socialstyrelsen beslut om *Allmänna råd om Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning, SOSFS 2014:2 (S)*. Enligt dessa bör personalen ha godkända kurser om 1400 poäng inom vård- och omsorgsprogrammet alternativt barn- och fritidsprogrammet. Därmed finns behov av fortbildning och handledning för att upprätthålla de kunskaper och förmågor som anges i de allmänna råden.

Övertagande av hälso-och sjukvård inom LSS

Kommunen har sedan 1 oktober 2015 tagit över ansvaret för hälso- och sjukvård inom insatsen bostad med särskild service och daglig verksamhet enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Förslaget innebär att kommunen ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser inklusive rehabilitering och habilitering som sker i berörda verksamheter för de personer som själva inte kan ta sig till exempel vårdcentralen dvs hemsjukvården. Landstinget ansvarar för läkarinsatser och specialiserad hälso- och sjukvård, specialiserad rehabilitering och specialiserad habilitering. Reformen finansieras genom skatteväxling.

2.2.4 Strategiska mål för verksamhetsområdet

De övergripande strategiska målen/målformuleringarna redovisas under Avsnitt 1. Här nedan anges de mål som socialnämnden särskilt fokuserat kring inom respektive strategiområde och som är adekvat för verksamhetsområdet.

I bilaga 1 återfinns en förteckning över *samtliga indikatorer* per strategiskt målområde som ska följas upp under året.

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Strategiskt mål

- Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Verksamhetsmål

- *Verksamheten ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser*

Attraktiv arbetsgivare

Strategiskt mål

- Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare.

Verksamhetsmål

- *Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare.*

2.2.5 Särskilda uppdrag

De särskilda uppdragen för omsorg om personer med funktionsnedsättning som ska genomföras under mandatperioden innebär att

- Genomlysas behovet av boendeplatser i alla kommundelar
- Gemensamt med nämnderna BUN och GAN utveckla stödet till barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och deras familjer. Målsättningen är att kunna ge rätt stöd på hemmaplan.

2.2.6 Konkurrensutsättning av kommunal verksamhet

Driften av nya gruppboenden upphandlas enligt LOU. Boendestöd kommer under 2016 att konkurransutsättas och upphandlas enligt LOV.

2.2.7 Ekonomi

Sammanfattande budget för verksamhetsområdet 2016

Budgetramen för 2016 ökar med 10 515 tkr netto. Ökningen består av en generell uppräknings motsvarande 4 400 tkr samt 2 500 tkr som en tillfällig förstärkning under 2016. I samband med kommunens övertagande av hälso- och sjukvårdsinsatser i LSS-boende och daglig verksamhet från Landstinget tillförs Omsorgen för personer med funktionsnedsättning 3 600 tkr genom skatteväxling.

Tabell. Sammanfattande tabell per verksamhet - FO

Tkr	Budget 2015	Budget 2016	Förändring i tkr	Förändring i %
Intäkter				
Anslag från Kommunfullmäktige	222 376	232 891	10 515	4,7
Taxor och avgifter	1 538	1 155	-383	24,9
Övriga intäkter	10 649	11 795	1 146	10,8
Totalt intäkter	234 563	245 841	11 278	4,8
Bruttokostnader				
Förvaltningsgemensamt	12 888	9 846	-3 042	-23,6
Administration/Myndighetsutövning	8 365	9 701	1 336	16,0
Hemtjänst i ordinärt boende	9 685	9 570	-115	-1,2
Boendestöd i ordinärt boende	4 810	2 836	-1 974	-41,0
Korttidsvård	1 838	4 105	2 267	123,3
Särskilt boende/annat boende	17 284	23 618	6 334	36,6
Öppen verksamhet	4 904	5 428	524	10,7
Övriga insatser i ordinärt boende	2 393	4 768	2 375	99,2
Boende enl. LSS för vuxna	68 257	71 164	2 907	4,3
Boende enl. LSS för barn och unga	9 806	7 665	-2 141	-21,8
Personlig assistans enl. LSS/SFB	28 576	31 346	2 770	9,7
Daglig verksamhet enl. LSS	36 201	38 155	1 954	5,4
Övriga insatser enl. LSS	29 556	27 639	-1 917	-6,5
Totalt bruttokostnader	234 563	245 841	11 278	4,8

Notera: Från och med nämndplanen 2016 redovisas bruttokostnader i den sammanfattande tabellen per verksamhet. I föregående nämndplaner har endast nettokostnader redovisats.

Tabell. Nettokostnader per utförare

Nettokostnader per utförare Tkr	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016	Andel av total (%)
Förvaltningsgemensamt	11 640	12 888	9 846	4,2
Administration/Myndighetsutövning	18 290	51 951	51 591	22,2
Entreprenader	5 166	3 767	3 603	1,5
Kundval	37 057	52 752	58 462	25,1
Köpta platser	72 708	46 793	56 272	24,2
Verksamhet i kommunal regi	58 188	54 225	53 117	22,8
Totalt	203 049	222 376	232 891	100,0

Kommentarer till budget

Verksamhetsområdet bedöms gå in i budgetåret 2016 med ett underskott motsvarande 2 000 tkr beroende på volymökningar som inte har kunnat pareras genom vidtagna åtgärder. En fortsatt volymökning under 2016 kommer sannorlikt att innebära att underskottet inte kan elimineras trots att ytterligare åtgärder i effektiviseringssyfte.

Under tidigare budgetår har medel avsatts i verksamhetsområdets ramanslag för drift av två gruppboendestäder – Villa Linde och Tärningen. Det totala beloppet för detta uppgår till 11 000 tkr och har behövts användas till köpta platser. Under samma period har volymökningarna inneburit att de två gruppboendena (12 platser totalt) som nu, kraftigt försenade, tas i drift kommer att erbjudas till personer som för närvarande bor hemma hos sina föräldrar och inte som ersättning för köpta platser.

Sammantaget innebär detta kostnadsökningar för verksamhetsområdet på omkring 13 000 tkr som inte kan finansieras inom ramen för årets budget.

Investeringar

Aktuella investeringar under perioden

- Stödboende Sågentomten
- Inventarier Sågen
- Gruppboende funktionsnedsättning

Prestationsersättningar

Tabell. Prestationsersättning/Prislista

Ersättning 2016	Kommunal regi	Privat regi
Hemtjänst per timme		
Omvårdnad och service	342	362
Avlösning	257	273
Ledsagning	257	273
Särskilda boenden per vård dygn		
Boendepeng egen regi/snitt	1 807	
Avtal Gränsvägen		1 869
Övrig extern vård (års snitt/vård dygn)		2 739
Sysselsättning (kr/månad)		
-Heltid		6 676
-Deltid		5 353
Daglig verksamhet Dagersättning sätts i olika nivåer utifrån Södertörns insatsmättningsmodell. Ersättningen beräknas på fem olika nivåer samt hel- och deltid.		

2.2.8 Indikatorer

Redovisas i Bilaga 1

2.2.9 Verksamhetsspecifika kvalitetsgarantier/värdighetsgarantier

De för närvarande gällande kvalitetsgarantierna finns redovisade i Bilaga 2

2.3 Verksamhetsområde 6 - Äldreomsorgen

2.3.1 Verksamhet och syfte

Äldreomsorgens syfte är att skapa förutsättningar för människor med olika funktionsnedsättningar orsakade av åldrande eller sjukdomar att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Det är av avgörande betydelse att kommunen kan erbjuda ett brett utbud av olika insatser utifrån individens behov. Insatserna formar tillsammans en helhet som täcker upp olika behovssituationer i vardagen. Insatserna kan till exempel gälla

- särskilda boendeformer (permanent boende, korttidsvård eller växelvård)
- hjälp i hemmet (omvårdnad, service, avlösning, ledsagning, trygghetslarm)
- bostadsanpassning
- rehabilitering
- förebyggande insatser
- anhörigstöd
- HSL-ansvar

2.3.2 Verksamhetens inriktning

I Tyresö ska det vara lätt att leva livet, hela livet. Hjälp i hemmet ska finnas för den som inte själv längre klarar sin omvårdnad. Hjälpen ska ges med respekt för individens integritet och självbestämmande. Den enskildes rätt att styra sin vardag ska alltid vara vägledande. Även om omsorgen bedöms vara av hög kvalitet kan den upplevas på olika sätt av olika människor. Därför ska det finnas ett stort utbud av aktörer att välja mellan, både för hjälp i ordinärt boende och vård- och omsorgsboenden. Där det är möjligt ska hjälp i ordinärt boende vara ett alternativ till vård- och omsorgsboende. Där lämpliga tekniska lösningar finns ska detta vara ett alternativ som den enskilde kan välja.

Det finns många äldre som önskar att få känna tryggheten i att bo i en gemenskap. Därför ska kommunen fortsätta planera för olika former av tillgängliga boenden, med eller utan omsorg. En bra samverkan med andra förekommande aktörer och huvudmän där individens bästa är i fokus är en självklarhet. Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland avlastning eller annat stöd för att orka med. Därför ska omsorgen vara lyhörd för deras behov och tillsammans med landstinget erbjuda det stöd som efterfrågas.

2.3.3 Omvärldsanalys för verksamhetsområdet

Nedan presenteras kortfattat ett antal faktorer som direkt eller indirekt kan komma att påverka omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

[Kraftig ökning av antalet äldre](#)

I Tyresö bodde år 2014 ca 7600 personer över 65 år. Den äldre befolkningen beräknas öka till 10400 personer år 2030, vilket är en ökning med 38 procent. Andelen äldre ökar snabbare i Tyresö än totalt i riket. Den grupp som är äldre än 80 år ökar mest. Allt fler äldre innebär att det kommer att ställas stora krav på kommunen avseende stöd och omsorg. Utvecklingen är att ålderssvaga och somatiskt sjuka äldre i allt större utsträckning vårdas i det egna hemmet och att behovet av boendeplatser för demenssjuka ökar.

[Utredning om trygg och god äldreomsorg](#)

I december 2015 kommer resultatet att presenteras av en nationell utredning med förslag på vad som krävs för trygg och god äldreomsorg i framtiden. Utredningen ska lämna förslag på åtgärder

som främjar äldres hälsa, trygghet och självbestämmande och hur det förebyggande arbetet kan bli en mer integrerad del av all vård och omsorg. Utredningen handlar också om att säkerställa att insatser genomförs mer kostnadseffektivt jämfört med idag, i första hand genom användande av teknologi inom omsorgen samt se över kommunernas möjlighet att erbjuda äldreomsorg eller annan service utan traditionell biståndsbedömning.

[Stockholms läns landsting framtidsplan - Ökande och förändrade krav på vården i framtiden](#)

Stockholms läns landsting har fastställt en framtidsplan med tydliga målbilder för år 2015 och 2025. En utgångspunkt är att nya och förändrade vårdbehov uppstår när invånarna blir fler och samtidigt fler blir äldre. Invånarna tar också till sig allt mer information och ställer högre krav på hälso- och sjukvården.

Framtidsplanen beskriver vilka satsningar som behövs för att möta behoven hos en växande och åldrande befolkning. Hälso- och sjukvården ska byggas ut både genom att öka antalet vårdplatser på akutsjukhusen och genom att fler insatser görs utanför akutsjukhusen. Det behövs även fler platser inom äldreomsorgen.

Hälso- och sjukvården för äldre ska tydligare utformas efter patientens behov. Hälso- och sjukvården ska fungera som ett nätverk runt patienten genom ökad samverkan mellan vårdgivare och genom att patienterna kan få mer stöd och hjälp av moderna hjälpmedel. Vårdplaneringen utvecklas genom uppföljande hembesök efter slutenvårdstillfällen.

[Boende för äldre med särskilda behov](#)

Personer med psykosociala problem, missbruk och hemlöshet ökar bland de äldre. Detta innebär ett ökat behov av anpassade boenden, särskilt för personer med psykiatrisk diagnos eller personer som av andra orsaker inte klarar ett ordinärt boende.

[Äldres behov i centrum och ICF](#)

Socialstyrelsen har tagit fram Äldres behov i centrum, ÄBIC som är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt med strukturerad dokumentation, anpassad för socialtjänstens äldreomsorg. Arbetssättet innebär stöd för ett behovsinriktat arbetssätt, systematik för en mer likvärdig handläggning, gemensamt språk (ICF) för strukturerad dokumentation och samarbete över professionsgränser samt möjlighet att samla in lokal och nationell statistik och följa verksamheten.

ÄBIC utgår från den internationella klassifikationen av funktionstillstånd, funktionsnedsättning och hälsa, ICF. Det finns ännu inga krav på landets kommuner att införa ICF eller att arbeta i enlighet med ÄBIC. Socialstyrelsen har meddelat att allt mer statistik som efterfrågas från kommunerna kommer att utgå från ICF, därmed finns anledning att påbörja arbetet med att införa ICF även inom socialtjänsten.

[Nationell e-Hälsa](#)

Nationell eHälsa handlar om hur framtidens vård och omsorg som helhet ska fungera och förbättras med hjälp av e-tjänster. Arbetet inriktas på att skapa synliga och konkreta förbättringar för tre huvudsakliga målgrupper; individen, vård- och omsorgspersonal samt beslutfattare. Arbetet syftar till att öka patienters och brukares delaktighet, självständighet och trygghet, ge personal i vård och omsorg tillgång till rätt information på rätt plats i rätt tid samt ge beslutfattare möjlighet att följa verksamhetens resultat. SKL har en ledande och samordnande roll i arbetet som sker tillsammans med kommuner, landsting, regioner och i nära samverkan

med flera andra aktörer.

2.3.4 Strategiska mål för verksamhetsområdet

De övergripande strategiska målen/målformuleringarna redovisas under Avsnitt 1. Här nedan anges de mål som socialnämnden särskilt fokuserat kring inom respektive strategiområde och som är adekvat för verksamhetsområdet.

I bilaga 1 återfinns en förteckning över *samtliga indikatorer* per strategiskt målområde som ska följas upp under året.

Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum

Strategiskt mål

- Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen
- Tyresöborna kan påverka kommunens verksamhet

Verksamhetsmål

- *Brukarna ska vara nöjda eller mycket nöjda med hemtjänst och vård- och omsorgsboende*

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Strategiskt mål

- Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Verksamhetsmål

- *Verksamheten ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser*

Attraktiv arbetsgivare

Strategiskt mål

- Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare.

Verksamhetsmål

- Medarbetarna rekommenderar Tyresö som arbetsgivare.

2.3.5 Särskilda uppdrag

De särskilda uppdragen för äldreomsorgen som ska genomföras under mandatperioden innebär att:

- *Genomföra Silviacertifiering av äldreomsorgen*
- *Säkerställa tillkomsten av ytterligare platser inom särskilt boende genom nya vård- och omsorgsboenden*
- *Genomföra en satsning på mat och måltider inom äldreomsorgen*
- *Genomlys behovet av boendeplatser i alla kommunaldelar*

2.3.6 Konkurrensutsättning av kommunal verksamhet

Utredning pågår av förutsättningarna för LOV och olika driftsformer inom vård- och omsorgsboende för äldre.

2.3.7 Ekonomi

[Sammanfattande budget för verksamhetsområdet 2016](#)

Budgetramen för 2015 ökar med 15 154 tkr netto baserad på årlig demografisk uppräknig.

Tabell. Sammanfattande tabell per verksamhet - ÅO

Tkr	Budget 2015	Budget 2016	Förändring i tkr	Förändring i %
Intäkter				
Anslag från Kommunfullmäktige	293 387	308 541	15 154	5,2
Taxor och avgifter	15 819	19 711	3 892	24,6
Övriga intäkter	15 240	16 315	1 075	7,1
Totalt intäkter	324 446	344 567	20 121	6,2
Bruttokostnader				
Förvaltningsgemensamt	12 588	13 128	540	4,3
Administration/Myndighetsutövning	2 676	12 548	9 872	368,9
Hemtjänst i ordinärt boende	89 871	89 743	-128	-0,1
Korttidsboende	25 632	39 528	13 896	54,2
Dagverksamhet, ordinärt boende	5 102	5 204	102	2,0
Särskilt boende/annat boende	185 327	180 866	-4 461	-2,4
Öppen verksamhet	150	150	0	0
Övriga insatser i ordinärt boende	3 100	3 400	300	9,7
Totalt bruttokostnader	324 446	344 567	20 121	6,2

Notera: Från och med nämndplanen 2016 redovisas bruttokostnader i den sammanfattande tabellen per verksamhet. I föregående nämndplaner har endast nettokostnader redovisats.

Tabell. Nettokostnader per utförare

Nettokostnader per utförare Tkr	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016	Andel av total (%)
Förvaltningsgemensamt	11 010	12 588	13 128	4,3
Administration/Myndighetsutövning	14 729	18 842	29 375	9,5
Entreprenader	57 276	70 314	69 614	22,6
Kundval	25 114	77 640	112 978	36,6
Köpta platser	17 567	27 173	12 177	3,9
Egenregiverksamhet	146 692	86 830	71 269	23,1
Totalt	272 388	293 387	308 541	100,0

[Kommentarertill budget:](#)

För äldreomsorgen innebär den demografibaserade uppräknigen samt vissa effektiviseringsåtgärder att en balanserad budget kan presenteras. Dock skapar det fortsatta och troligen ökade behovet av köpta platser under 2016 en viss osäkerhet kring kostnaderna inte minst då de upphandlade externa platserna inte är tillräckligt många.

Investeringar

Det finns behov av att öka antalet platser inom vård- och omsorgsboende under perioden. De tillkommande platserna kan skapas i både privat och kommunal regi. I investeringsprogrammet har inte upptagits medel för uppförande av vård- och omsorgsboenden i kommunal regi. Ett vård- och omsorgsboende är under uppförande vid Farmarstigen. Planarbete pågår för två ytterligare boenden i Trollbäcken och Tyresö strand.

Prestationsersättningar

Tabell. Prestation -Prislista

Ersättning 2016	Kommunal regi	Privat regi
Hemtjänst per timme		
Omvårdnad och service	342	362
Avlösning	257	273
Ledsagning	257	273
Särskilda boenden per vård dygn (budgetgenomsnittspris)		
Boendepeng egen regi		
-Korttidsplatser, 22 platser	2 100	
-Demensplatser,	1 680	
-Somatiska platser	1 628	
Avtal Krusmyntan 52 platser		1 651
Avtal Trollängen 39 platser somatisk		1 459
Avtal Trollängen 20 platser demens		1 459
Avtal Ängsgården 21 platser		1 505
Övrig extern vård (årsnitt/vård dygn)		1 973

2.3.8 Taxor och avgifter

Avgifter i eget boende

Städning	676 kr/månad
Tvätt	520 kr/månad
Inköp	520 kr/månad
Matdistribution	208 kr/månad
Omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet	832 kr/månad
Omvårdnad dygnet runt	1 780 kr/månad
Ledsagarservice	52 kr/tillfälle
Matlåda i eget boende	47 kr/matlåda
Mat i dagvård	65 kr/dag
Resor till eller från dagverksamhet månaden	10 kr/resa men högst 200 kr i
Trygghetslarm	260 kr/månad

Avgifter i korttidsvistelse

Avgift för korttidsvård	59 kr/dag
Mat i korttidsvistelse	104 kr/dag
Resor till eller från korttidsvård	20 kr/resa

Avgifter i särskilt boende

Omvårdnads- och serviceinsatser	1 780 kr/månad
Mat i särskilt boende	3 119 kr/månad

Den sammanlagda avgiften för hemtjänst och motsvarande – omvårdnad, städning, tvätt, inköp, matdistribution, trygghetslarm, korttidsvistelse, ledsagarservice och dagverksamhet kan aldrig bli mer än 1 780 kronor per månad.

Samtliga avgifter avser 2015 års nivåer. Avgifterna justeras i december inför nästkommande år.

2.3.9 Indikatorer

Redovisas i Bilaga 1

2.3.10 Verksamhetsspecifika kvalitetsgarantier/värdighetsgarantier

De för närvarande gällande kvalitetsgarantierna finns redovisade i Bilaga 2

3 Program för uppföljning av privata och kommunala utförare

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Detta gäller enligt kommunallagen från 1 januari 2015. Syftet med förändringarna i kommunallagen är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Kommunfullmäktige i Tyresö kommun har 2015-05-07 antagit ett program för uppföljning av privata och kommunala utförare för åren 2015 till 2018 (Dnr 2015/KS 0194 003). Programmet gäller för avtal som ingås med privata utförare efter att programmet fastställts i kommunfullmäktige.

Uppföljning av verksamheter inom socialnämnden

Förutsättningar

Uppföljningen av de verksamheter som socialnämnden ansvarar för ska ske kontinuerligt och planerat och i enlighet med det övergripande programmet för uppföljning. Enligt det program som antagits av kommunfullmäktige ska uppföljning av verksamhet som lämnats över till privata utförare prioriteras. Uppföljningen ska vara en del av socialförvaltningens verksamhetsplanering och rapportering.

Uppföljning ska ske på flera olika nivåer från övergripande nivå till enskild verksamhets- eller avtalsnivå och på individnivå. Av det kommunövergripande programmet framgår att uppföljningen så långt det är möjligt ska vara likvärdig mellan verksamheter i egen regi och verksamheter i privat regi.

Utöver socialförvaltningens uppföljning genomför kommunens kvalitetsenhet oberoende granskningar av kommunens verksamheter. Kommunens upphandlingsenhet ansvarar dessutom för att kontinuerligt bedöma leverantörers kreditvärdighet, skatteskulder m.m.

Mål

Uppföljningen ska säkerställa att utföraren bedriver verksamheten:

- enligt uppdraget
- enligt lagar, förordningar och föreskrifter
- enligt de mål och riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige och socialnämnden i kommunplan och nämndplan
- med ett medborgarfokus som innebär hög servicekänsla, god närbarhet, gott bemötande och lyhördhet

Uppföljningen ska också bidra till kvalitetsutveckling, så att medborgarna är nöjda med och har god nytta av verksamheten.

Uppdrag

För att säkerställa så likvärdiga villkor som möjligt, mellan kommunala och privata verksamheter som verkar i konkurrens, ska förvaltningen utveckla uppdragsstyrningen genom överenskommelser med de kommunala verksamheterna.

Idag finns sådana överenskommelser med Björkbackens äldrecentrum avseende vård och omsorgsboende och kommunal hemtjänst, ledsagning och avlösning. En överenskommelse med uppdragsbeskrivning finns även med Verksamheter för personer med funktionsnedsättning avseende ledsagning och avlösning.

Under 2016 ska förvaltningen göra överenskommelser med uppdragsbeskrivningar för gruppboendestäder och serviceboendestäder inom LSS verksamhetsområde.

Plan för uppföljning verksamheter

Uppföljningen består av olika delar – löpande uppföljning och kontroller, verksamhetsberättelse och frågeformulär, uppföljningsmöten och brukarundersökningar.

Den **löpande uppföljningen** utgörs av sådan information som kommer till förvaltningens kännedom från verksamheten själv, dess brukare eller annat håll. Det kan även vara förvaltningens egen kännedom om hur verksamheten utför sitt uppdrag eller hur verksamheten sköter registreringar eller faktureringar. Den löpande uppföljningen kan även bestå av verksamhetsstatistik. Den löpande uppföljningen kan vara både reaktiv och proaktiv och ska förebygga risken för ekonomiska oegentligheter eller felaktig fakturering.

Verksamheterna ska årligen lämna en **verksamhetsberättelse**. Denna kompletteras med ett **webbaserat frågeformulär** anpassat för den aktuella verksamheten. I frågeformuläret kan verksamheten även ge återkoppling till förvaltningen om hur samarbetet med kommunen fungerar och vad som kan förbättras.

Vid en fördjupad uppföljning genomförs ett planerat **uppföljningsmöte** utifrån fasta frågor anpassade till verksamheten. Även verksamhetsstatistik och uppgifter från den löpande uppföljningen är underlag för diskussion. **Brukarundersökningar** genomförs oberoende av uppföljningen av verksamheterna men aktuella resultat används vid uppföljning av verksamheterna.

4 Uppföljning, internkontroll och kommunikation

4.1 Uppföljning av mål, ekonomi och kvalitetsgarantier

Kommunfullmäktige ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga styrning genom att ange mål, inriktning, omfattning och kvalitet. Kommunstyrelsen verkställer kommunfullmäktiges beslut och ska dessutom utöva tillsyn över nämnderna. Det är kommunstyrelsen som fastställer formerna för hur verksamheter och ekonomi ska följas upp och rapporteras.

Kommunstyrelsens uppföljning till fullmäktige sker genom delårsrapporter och årsredovisning. Delårsrapporterna görs var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti. De ska innehålla utfall och ekonomiska prognoser för drifts- och investeringsbudget samt redovisa måluppfyllelse för de strategiska målen. Årsredovisning görs vid varje årsskifte.

Granskningsplan för kvalitetsenhetens tillsyn och granskningar fastställs av kommunstyrelsen årligen. En samlad redovisning och de slutsatser som kan dras av detta arbete redovisas i kommunstyrelsen och i årsredovisningen.

Avvikelse ska rapporteras

Nämnderna är ansvariga för sina verksamheter och ska följa upp sin verksamhet och ekonomi i tillräcklig omfattning. Nämnderna ska lämna delårsrapport var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti och en verksamhetsberättelse vid årets slut. Delårsrapporten ska innehålla utfall, ekonomiska prognoser och bedömning av måluppfyllelse för nämndens mål. Den ska även innehålla förslag på åtgärder som nämnden avser vidta vid avvikelser. Delårsrapporter och verksamhetsberättelsen behandlas i nämnden och därefter i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Nämnderna ska därutöver följa upp verksamheten via kontinuerliga månadsuppföljningar per februari, mars, juli och oktober. Om nämnden bedömer att målen inte kommer att nås ska de rapportera eventuella avvikelser till kommunstyrelsen, så snart det är möjligt.

Förutom att bidra till de kommunala målen ska nämnderna säkerställa att de uppfyller de krav som ställs genom lagstiftning och andra styrdokument. Uppföljning och analys baseras på egenkontroll, riskhantering och avvikelshantering.

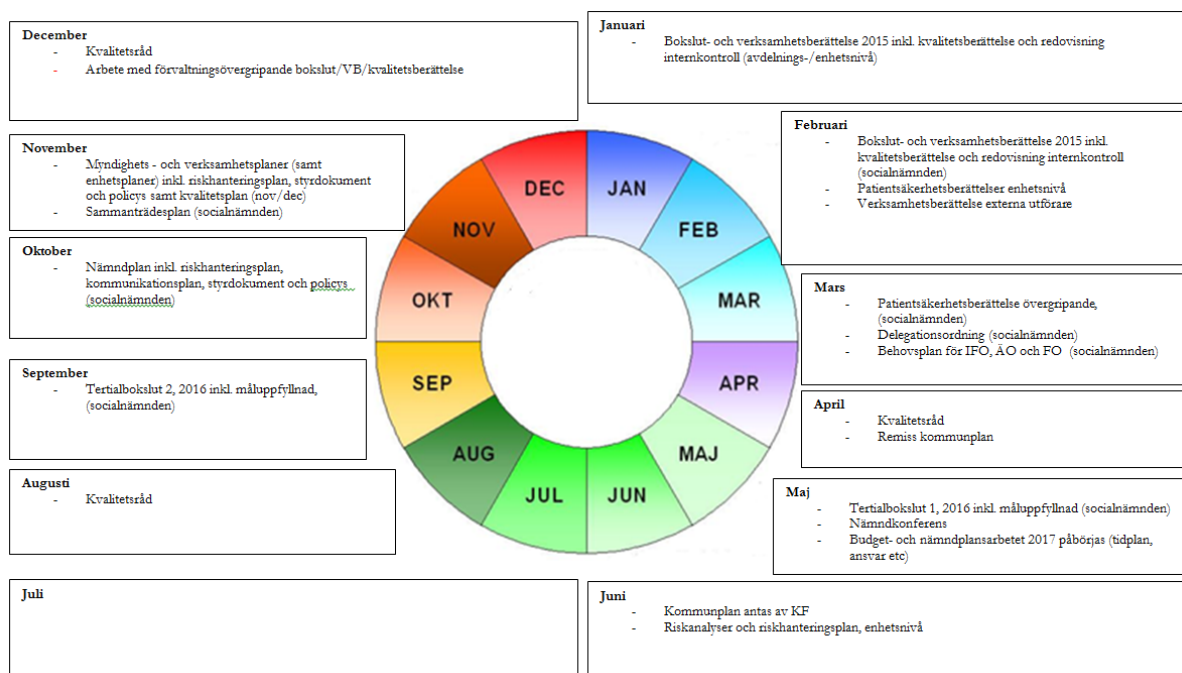
Enhetsplaner följs upp genom enhetens verksamhetsberättelse som redovisas till förvaltningschef och rapporteras i respektive nämnd.

Revisorer och tillsynsmyndigheter granskar verksamheten kontinuerligt. Socialstyrelsen och SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) genomför rikstäckande granskningar och jämförelser mellan kommunerna. På Södertörn sker jämförelser årligen av kvalitet och kostnader. Socialstyrelsen genomför varje år en nationell brukarundersökning inom äldreomsorgen. Staben gör uppföljningar och utvärderingar på uppdrag av socialnämnden eller förvaltningschef. Uppföljning av verksamheten sker kontinuerligt enligt socialnämndens kvalitetsledningssystem för socialtjänst och hälso- och sjukvård. Icke verkställda beslut rapporteras kvartalsvis och inom hälso- och sjukvårdsområdet sker rapportering av avvikelser. Utredning enligt Lex Sarah och Lex Maria rapporteras till socialnämnden.

4.2 Årshjulet

Nämndens arbete med processen för att följa upp 2016 års nämndplan samt planering av arbetet med nämndplan 2017 redovisas i form av ett årshjul. I årshjulet redovisas också tidsmässigt för övriga aktiviteter som är viktiga delar i nämndens processer.

Förvaltningsövergripande årshjul 2016 – styrprocessen och ledningssystem för kvalitet

4.3 Riskhantering och intern kontroll

Arbetet med riskhantering och internkontroll utgör ett komplement till övrig planeringen och uppföljningen enligt styrprocessen. Det syftar till att upptäcka och korrigera felaktigheter, som till exempel dåligt utnyttjande av resurser eller för stort, eller onödigt, risktagande. Arbetet kommer till uttryck i riskhanterings- och kontrollplaner och redovisningar av interkontrollresultat.

Nämnderna beslutar om en riskhanterings- och kontrollplan i anslutning till att nämndplanerna behandlas och redovisar resultatet av genomförda internkontroller när nämndernas verksamhetsberättelser behandlas efter årets slut.

Även kommunstyrelsen utarbetar en riskhanterings- och internkontrollplan under hösten före varje verksamhetsår och redovisar resultatet av genomförda kontrollinsatser efter årets slut.

Riskhanterings- och internkontrollplan återfinns i Bilaga 3.

4.4 Kommunikation

Det är viktigt att kommunplanens innehåll är väl känt av kommunens invånare, de förtroendevalda och kommunens medarbetare.

Den långsiktiga visionen, strategier och mål för mandatperioden kommuniceras till personal vid arbetsplatsträffar och till medborgare via kommunbilagan i Mitt i Tyresö och via tyreso.se.

Delårsrapporten redovisas på intranätet och tyreso.se, och diskussioner ska ske med berörd personal. Vid årets slut redovisas måluppfyllelsen tydligt i årsredovisningen och utvalda delar i kommunbilagan.

Kommunledningskontoret utarbetar en handlingsplan för kommunikation som beskriver de viktigaste budskapen och strategier för att nå ut med dessa. Varje verksamhet utarbetar, på basis av nämndplanerna, en kommunikationsplan som fastställer de viktigaste budskapen och innehåller kommunikationsinsatser kring det arbete som görs för att målen ska nås.

Kommunikationsplan återfinns i Bilaga 4.

4.5 **Styrande planer och policys**

I Bilaga 5 listas gällande styrdokument. Kommunövergripande planer och policys återfinns i kommunplanen.